

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, listopad 2010

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/146/2010

WAKACJE UCZNIÓW – WYJAZDY

WYPOCZYNKOWE I PRACA

ZAROBKOWA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
4 lutego 2010 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Już prawie od dwóch dekad na początku roku szkolnego zbieramy opinie o tym, jak uczniowie spędzali wakacje¹. Interesuje nas przede wszystkim, ilu uczniów miało możliwość wypoczynku poza domem po całym roku nauki w szkole oraz ilu pracowało zarobkowo.

WYPOCZYNEK POZA MIEJSCEM ZAMIESZKANIA

Tygodniowy wypoczynek poza miejscem zamieszkania to okres uznawany za minimalny dla regeneracji sił. Jednak uczniowie tylko z nieco ponad połowy gospodarstw domowych, w których są uczące się dzieci i młodzież, wyjechali na taki wypoczynek. Prawie połowa rodzin (48%) wysłała wszystkich uczniów ze swoich gospodarstw domowych na wakacje poza domem, a niemal co dziesiąta (9%) zapewniła go przynajmniej części z nich. Natomiast z około dwóch piątych gospodarstw domowych, w których są uczące się dzieci i młodzież (43%), żaden z uczniów nie wyjechał nawet na tygodniowy wypoczynek.

W ciągu ostatnich pięciu lat odsetek uczniów wyjeżdżających na wakacje zmieniał się nieznacznie. W porównaniu zaś z rokiem ubiegłym nieco wzrosła liczba uczących się dzieci i młodzieży wypoczywających poza miejscem zamieszkania.

Tabela 1

Czy podczas tegorocznych wakacji uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego wyjechali na co najmniej tygodniowy wypoczynek poza miejsce zamieszkania?																		
Wskazania respondentów z gospodarstw domowych, w których są uczniowie (według terminów badań)																		
	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10
	w procentach																	
Tak, wszyscy wyjechali	37	45	43	40	48	46	47	41	41	43	44	37	38	46	45	46	44	48
Tak, ale nie wszyscy wyjechali	8	13	8	14	13	7	8	11	12	8	10	10	8	9	11	14	8	9
Nie, nikt nie wyjechał	55	42	49	46	39	48	45	48	46	49	46	52	54	45	44	40	48	43

* W latach 1993–2003 pytanie było zadawane tylko rodzicom dzieci w wieku szkolnym. Od 2004 roku odpowiadają na nie wszyscy wylosowani członkowie gospodarstw domowych, w których są uczniowie (w tym roku było to 338 osób)

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (245) przeprowadzono w dniach 7 – 13 października 2010 roku na liczącej 1035 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Prawdopodobieństwo wyjazdu na wakacje zależy w dużej mierze od miejsca zamieszkania. Większość rodzin mieszkających na wsi (60%) nie wysłała żadnego z uczących się dzieci i młodzieży na wypoczynek poza domem. Im większa miejscowość, tym rzadziej zdarzało się, że nikt spośród uczniów w gospodarstwie domowym nie wyjechał na wakacje. W największych polskich miastach tylko w co dziewiątym gospodarstwie domowym (11%) nie wysłano żadnego z uczniów na co najmniej tygodniowy wypoczynek. Prawdopodobieństwo wyjazdu uczniów poza miejsce zamieszkania zależy także od sytuacji materialnej i jej oceny. Im wyższe dochody na osobę w gospodarstwie domowym i lepsza ocena własnych warunków materialnych, tym rzadziej zdarzały się sytuacje, że nikt z uczących się dzieci i młodzieży nie wypoczywał poza domem. Ponadto respondenci z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym dużo częściej niż ci, którzy mają wykształcenie średnie i wyższe, deklarowali, że żaden z uczniów z ich gospodarstwa domowego nie wyjechał na wakacje (zob. tabele aneksowe).

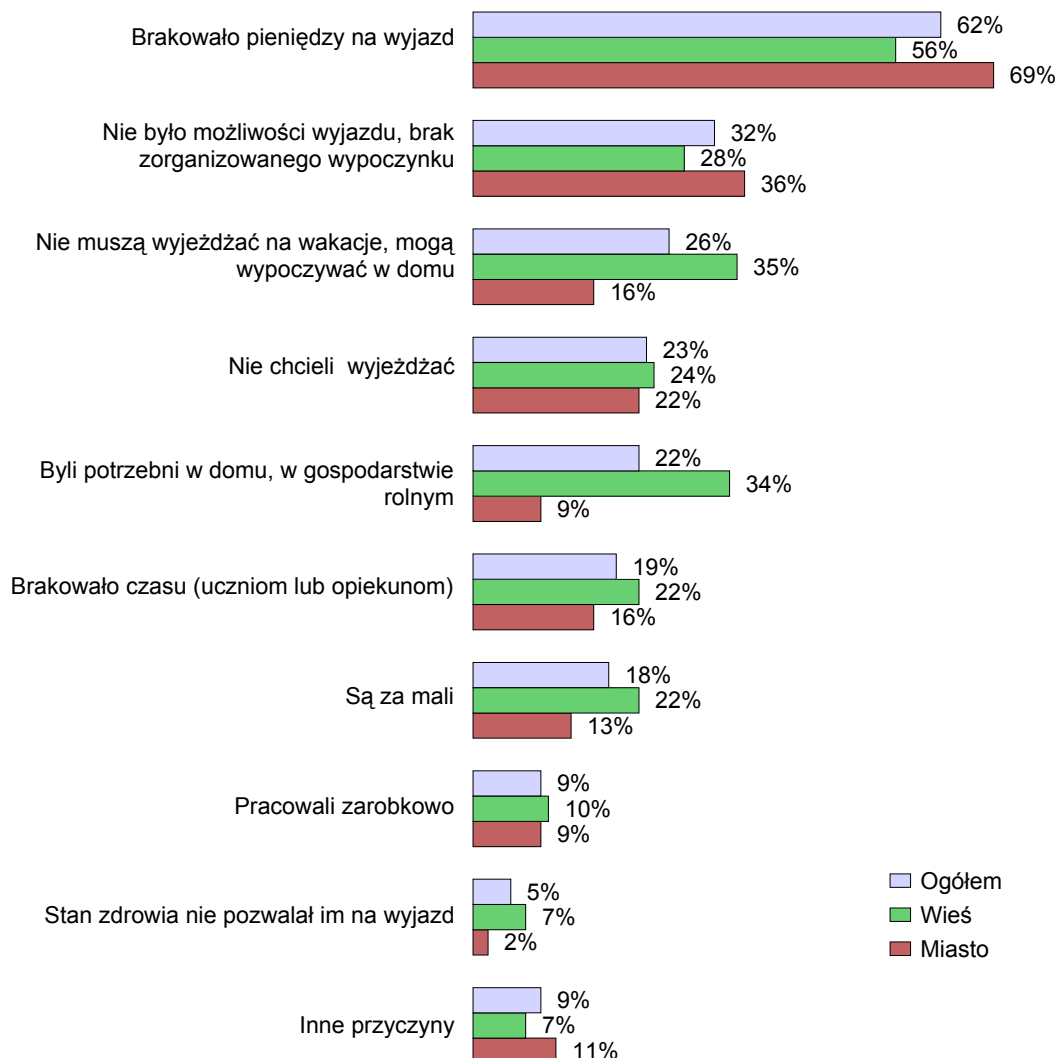
W większości przypadków powodem rezygnacji z wakacyjnego wypoczynku poza domem były względy finansowe (62%). Badani dość często narzekali również na brak zorganizowanego wypoczynku (32%). W mniej więcej co czwartym gospodarstwie domowym, w którym przynajmniej część uczących się dzieci nie wyjechała na wypoczynek, uzasadniano to przekonaniem, że mogą one wypoczywać w domu (26%), niechęcią samych uczniów do wyjazdu (23%) lub tym, że byli potrzebni w domu bądź w gospodarstwie rolnym (22%). Co piąty respondent, w którego gospodarstwie domowym są uczniowie, którzy nie wyjechali na wakacje, deklaruje, że powodem był brak czasu (19%) lub że uczniowie są za mali (18%). Rzadziej wskazywano pracę zarobkową dzieci i młodzieży (9%) lub ich stan zdrowia (5%).

Porównując przyczyny niezapewnienia uczniom co najmniej tygodniowego wypoczynku wakacyjnego, jakie wskazywali badani mieszkający w mieście i na wsi, można zaobserwować pewne różnice. Na wsi najczęstszymi, po problemach finansowych, powodami rezygnacji z wysłania dzieci na wakacje było przekonanie, że mogą one wypoczywać w domu (35%), oraz stwierdzenie, że ich pomoc jest potrzebna w domu lub gospodarstwie rolnym (34%). Wśród mieszkańców miast oba te powody były wskazywane bardzo rzadko.

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW Z GOSPODARSTW DOMOWYCH, Z KTÓRYCH UCZNIOWIE
NIE WYJECHALI NAWET NA TYGODNIOWY WYPOCZYNEK

CBOS

RYS. 1. DLACZEGO UCZNIOWIE NIE WYJECHALI NA CO NAJMNIEJ TYGODNIOWY WYPOCZYNEK WAKACYJNY?

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź

Spośród tych, którzy wyjechali na co najmniej tygodniowy wypoczynek, większość była na wakacjach poza domem minimum dwa tygodnie (63%). W niemal co trzecim gospodarstwie domowym, z którego uczniowie wyjechali na wakacje (29%), wypoczynek ograniczał się do mniej więcej tygodniowego wyjazdu. W porównaniu z rokiem ubiegłym więcej uczniów, którzy wyjechali na co najmniej tygodniowy wypoczynek, korzystało także z dłuższych wakacji poza domem.

Tabela 2

Czy w tym roku uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego byli poza miejscem zamieszkania na dłuższych wakacjach, trwających co najmniej dwa tygodnie?	Wskazania respondentów z gospodarstw domowych, z których uczniowie wyjeżdżali na przynajmniej tygodniowy wypoczynek	
	2009 (N=176)	2010 (N=163)
	w procentach	
Tak, wszyscy byli na dłuższych, ponaddwutygodniowych wakacjach	52	63
Tak, ale nie wszyscy byli na dłuższych, ponaddwutygodniowych wakacjach	10	8
Nie, nikt nie był na dłuższych, ponaddwutygodniowych wakacjach	38	29

PRACA WAKACYJNA

W stosunku do lat 2008 i 2009 zdecydowanie zmalała liczba uczniów pracujących zarobkowo w czasie wakacji. Odsetek gospodarstw domowych, z których uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów pracowali podczas ostatnich wakacji, jest znikomy (odpowiednio: 2% i 3%). Także uczniowie szkół średnich pracowali dużo rzadziej niż w poprzednich kilku latach. W 2010 roku pracowała zarobkowo ucząca się młodzież w wieku 16–19 lat jedynie z co piątego gospodarstwa domowego (18%). Przyczyną mniejszej niż w ubiegłych latach aktywności zarobkowej podczas wakacji mogła być niekorzystna pogoda, która wpłynęła na zbiory, oraz zmniejszone zapotrzebowanie na pracowników sezonowych. Możliwe, że jest to również oznaka pogorszenia się sytuacji na rynku pracy i większego zainteresowania pracami sezonowymi wśród pracowników.

Tabela 3

Czy uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego [...] pracowali zarobkowo w czasie wakacji?	Odsetki twierdzących odpowiedzi respondentów z gospodarstw domowych, w których są uczniowie z poszczególnych grup wiekowych															
	'92	'94	'95	'97	'98	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10
– w wieku 7-12 lat	-	-	-	3	2	1	3	3	6	6	4	4	5	12	6	2
– w wieku 13-15 lat	-	-	-	9	5	3	7	8	11	12	10	11	9	21	8	3
– w wieku 16-19 lat	-	-	-	24	24	22	15	22	30	30	33	33	24	41	30	18
Ogółem	9	13	14	15	14	12	11	14	18	22	24	25	21	33	31	21

Od 2004 roku na pytanie to odpowiadają nie tylko rodzice, ale także członkowie gospodarstw domowych, w których są uczniowie z wymienionych grup wiekowych. W latach 1992 – 1995 pytano o ogół uczniów (bez względu na ich wiek)

Na podstawie odpowiedzi respondentów z gospodarstw, w których uczniowie w różnym wieku podejmowali w czasie wakacji pracę zarobkową, utworzono sumaryczny wskaźnik aktywności zarobkowej uczniów (kategoria „ogółem” w tabeli 3)². Ukazuje on, że w tym roku pracowały dzieci z około jednej piątej rodzin, w których są uczniowie (21%, w stosunku do zeszłego roku spadek o 10 punktów). W latach 2008 i 2009 notowaliśmy wyjątkowo wysoki odsetek dzieci i młodzieży szkolnej pracujących w czasie wakacji. Tegoroczny wskaźnik jest porównywalny ze wskaźnikami z lat 2004 – 2007.

Porównanie społeczno-ekonomicznych charakterystyk gospodarstw, w których przynajmniej jeden z uczniów pracował w wakacje zarobkowo, z tymi, w których ani jeden nie podejmował takiej pracy, pokazuje, że uczniowie z miast powyżej 100 tys. mieszkańców rzadziej pracowali podczas wakacji niż uczniowie mieszkający w mniejszych miejscowościach. Natomiast sytuacja materialna gospodarstw domowych nie oddziaływała na prawdopodobieństwo podjęcia pracy przez dzieci i młodzież z tych gospodarstw (zob. tabele aneksowe).

O akceptację pracy zarobkowej dzieci i młodzieży pytaliśmy wszystkich respondentów. Okazuje się, że poziom społecznej aprobaty wakacyjnego zarobkowania uczniów jest ściśle związany z ich wiekiem. Praca uczniów szkół podstawowych wzbudza powszechny sprzeciw (wyraża go 95% badanych). W przypadku gimnazjalistów około jednej czwartej ankietowanych (28%) uważa, że powinni oni pracować podczas wakacji, natomiast praca zarobkowa uczniów szkół średnich jest niemal powszechnie aprobowana (85%).

Tabela 4

Czy uważa Pan(i), że uczniowie [...] powinni czy raczej nie powinni pracować zarobkowo w czasie wakacji?	Odsetki odpowiedzi twierdzących według terminów badań														
	'94	'95	'97	'98	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10
– w wieku 7-12 lat	12	6	3	2	2	3	3	4	4	7	4	3	8	4	4
– w wieku 13-15 lat	42	38	29	26	20	22	25	36	28	32	30	24	32	25	28
– w wieku 16-19 lat	91	92	85	85	81	83	79	90	86	88	85	82	86	83	85

* Na pytanie odpowiadali wszyscy respondenci, niezależnie od tego, czy mają dzieci w wieku szkolnym

² Wartość sumarycznego wskaźnika zależy od struktury wiekowej uczniów w gospodarstwach domowych respondentów. Na przykład, jeśli w danym roku w próbie jest więcej respondentów z gospodarstw, w których są uczniowie szkół średnich, to sumaryczny wskaźnik aktywności zarobkowej będzie wyższy.

Opinie na temat pracy zarobkowej uczących się dzieci i młodzieży są w niewielkim stopniu zróżnicowane społecznie (zob. tabele aneksowe).

Bardzo dużo uczniów praktycznie całe wakacje spędza w domu. W około dwóch piątych gospodarstw domowych, w których są uczące się dzieci i młodzież, nikt z uczniów nie wyjechał nawet na tygodniowy wypoczynek. Najczęstszym tego powodem był brak pieniędzy. Stosunkowo często badani wskazywali również na brak zorganizowanego wypoczynku. Natomiast wielu uczniów ze wsi nie wyjechało na wakacje, ponieważ ich rodziny uznały, że mogą wypoczywać w domu lub są potrzebni w gospodarstwie.

Wakacyjna praca zarobkowa jest mało popularna nie tylko wśród uczniów poniżej 16 roku życia, którzy nie mogą być legalnie zatrudniani, ale także wśród młodzieży szkół średnich. W stosunku do lat poprzednich w tym roku stosunkowo niewielu uczniów pracowało zarobkowo.

Opinie Polaków na temat tego, czy uczniowie powinni pracować podczas wakacji, w zasadzie się nie zmieniają. Nadal powszechnie nieaprobowana jest praca zarobkowa uczniów szkół podstawowych, znacząca jest natomiast liczba osób popierających pracę gimnazjalistów. Zdecydowana większość badanych akceptuje zarobkowanie uczniów szkół średnich.

Opracowała
Katarzyna KOWALCZUK

A N E K S

Tabela 1

		Czy podczas tegorocznych wakacji uczniowie z Pana(i) gospodarstwa domowego wyjechali na co najmniej tygodniowy wypoczynek poza miejsce zamieszkania?			Liczba osób
		Tak, wszyscy wyjechali	Tak, ale nie wszyscy wyjechali	Nie, nikt nie wyjechał	
		%	%	%	
Ogółem		48	9	43	338
Płeć	Mężczyźni	47	8	45	166
	Kobiety	49	9	42	172
Wiek	18-24 lata	36	10	55	69
	25-34	54	12	34	51
	35-44	55	8	37	103
	45-54	48	4	48	70
	55-64	63	7	30	23
	65 lat i więcej	30	15	55	20
Miejsce zamieszkania	Wieś	28	12	60	126
	Miasto do 20 tys.	44	7	49	38
	20-100 tys.	53	4	43	65
	101-500 tys.	61	11	28	70
	501 tys. i więcej mieszk.	89		11	38
Wykształcenie	Podstawowe	34	10	55	80
	Zasadnicze zawodowe	34	6	60	92
	Średnie	53	10	37	113
	Wyższe	84	7	9	53
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	88	3	9	33
	Średni personel, technicy	70		30	11
	Pracownicy adm.-biurowi	72	5	23	22
	Pracownicy usług	58	16	25	27
	Robotnicy wykwalifikowani	48	5	47	49
	Robotnicy niewykwalifik.	25	7	68	15
	Rolnicy	5	24	71	22
Pracujący na własny rach.	60	4	35	27	
Bierni zawodowo	Renciści	37		63	14
	Emeryci	43	14	42	20
	Uczniowie i studenci	43	10	46	45
	Bezrobotni	23	9	68	34
	Gospodynie domowe i inni	46	9	45	18
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	84	3	14	43
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	55	18	27	44
	sekt. pryw. poza rolnict.	49	2	48	94
	prywatnym gosp. rolnym	5	27	67	19
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	20	13	66	77
	501-750	37	13	49	59
	751-1000	67	3	30	54
	1001-1500	76	8	16	32
	Powyżej 1500 zł	85	7	8	26
Ocena własnych war. mater.	Złe	30	11	59	45
	Średnie	40	10	49	130
	Dobre	60	6	34	162
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	60	5	35	14
	Raz w tygodniu	48	9	43	155
	1-2 razy w miesiącu	40	7	53	65
	Kilka razy w roku	52	10	38	67
	W ogóle nie uczestniczy	55	9	36	37
Poglądy polityczne	Lewica	47	7	46	59
	Centrum	48	12	40	125
	Prawica	56	4	40	100
	Trudno powiedzieć	37	11	52	53

Tabela 2

		Odsetki gospodarstw domowych, z których uczniowie w czasie wakacji:		Liczba osób
		pracowali zarobkowo	nie pracowali zarobkowo	
Ogółem		21	79	338
Płeć	Mężczyźni	24	76	166
	Kobiety	19	81	172
Wiek	18-24 lata	50	50	69
	25-34	4	96	51
	35-44	14	86	103
	45-54	19	81	70
	55-64	14	86	23
	65 lat i więcej	21	79	20
Miejsce zamieszkania	Wieś	22	78	126
	Miasto do 20 tys.	32	68	38
	20-100 tys.	24	76	65
	101-500 tys.	15	85	70
	501 tys. i więcej mieszk.	15	85	38
Wykształcenie	Podstawowe	29	71	80
	Zasadnicze zawodowe	16	84	92
	Średnie	25	75	113
	Wyższe	12	88	53
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	12	88	33
	Średni personel, technicy	14	86	11
	Pracownicy adm.-biurowi	17	83	22
	Pracownicy usług	24	76	27
	Robotnicy wykwalifikowani	17	83	49
	Robotnicy niewykwalifik.	19	81	15
	Rolnicy	23	77	22
	Pracujący na własny rach.	12	88	27
Bierni zawodowo	Renciści	14	86	14
	Emeryci	23	77	20
	Uczniowie i studenci	50	50	45
	Bezrobotni	21	79	34
	Gospodynie domowe i inni	5	95	18
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	15	85	43
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	27	73	44
	sekt. pryw. poza rolnict.	16	84	94
	prywatnym gosp. rolnym	26	74	19
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	22	78	77
	501-750	22	78	59
	751-1000	21	79	54
	1001-1500	19	81	32
	Powyżej 1500 zł	24	76	26
Ocena własnych war. mater.	Złe	18	82	45
	Średnie	23	77	130
	Dobre	21	79	162
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	18	82	14
	Raz w tygodniu	18	82	155
	1-2 razy w miesiącu	26	74	65
	Kilka razy w roku	25	75	67
	W ogóle nie uczestniczy	20	80	37
Poglądy polityczne	Lewica	19	81	59
	Centrum	26	74	125
	Prawica	17	83	100
	Trudno powiedzieć	23	77	53

Tabela 3

		Czy uważa Pan(i), że uczniowie w wieku od 7 do 12 lat powinni czy raczej nie powinni pracować zarobkowo podczas wakacji?			Liczba osób
		Powinni	Nie powinni	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		4	95	1	1033
Płeć	Mężczyźni	4	95	1	492
	Kobiety	3	96	1	541
Wiek	18-24 lata	3	97	0	135
	25-34	2	96	2	184
	35-44	6	94	0	155
	45-54	2	97	1	187
	55-64	3	95	1	182
	65 lat i więcej	6	93	1	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	5	94	1	388
	Miasto do 20 tys.	2	96	2	137
	20-100 tys.	3	96	1	198
	101-500 tys.	3	97	0	169
	501 tys. i więcej mieszk.	3	96	1	141
Wykształcenie	Podstawowe	5	93	2	260
	Zasadnicze zawodowe	6	94	1	266
	Średnie	2	97	1	349
	Wyższe	2	98	1	158
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	2	95	3	88
	Średni personel, technicy	0	100	0	42
	Pracownicy adm.-biurowi	0	100	0	61
	Pracownicy usług	4	96	0	67
	Robotnicy wykwalifikowani	3	97	0	122
	Robotnicy niewykwalifik.	4	95	2	57
	Rolnicy	1	95	4	44
	Pracujący na własny rach.	8	92	0	46
Bierni zawodowo	Renciści	6	94	0	64
	Emeryci	5	94	1	228
	Uczniowie i studenci	3	97	0	70
	Bezrobotni	3	94	3	101
	Gospodynie domowe i inni	4	96	0	43
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	1	99	0	119
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	2	96	2	99
	sekt. pryw. poza rolnict.	4	95	0	236
	prywatnym gosp. rolnym	3	94	3	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	3	97	1	160
	501-750	5	92	2	156
	751-1000	4	95	1	190
	1001-1500	4	94	2	182
	Powyżej 1500 zł	3	97	0	147
Ocena własnych war. mater.	Złe	2	96	2	148
	Średnie	4	95	1	452
	Dobre	3	95	1	433
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		96	4	55
	Raz w tygodniu	3	96	0	467
	1-2 razy w miesiącu	6	92	3	192
	Kilka razy w roku	2	97	1	210
	W ogóle nie uczestniczy	5	95	0	108
Poglądy polityczne	Lewica	4	95	1	188
	Centrum	3	96	1	315
	Prawica	3	96	1	330
	Trudno powiedzieć	4	93	3	201

Tabela 4

		Czy uważa Pan(i), że uczniowie w wieku od 13 do 15 lat powinni czy raczej nie powinni pracować zarobkowo podczas wakacji?			Liczba osób	
		Powinni	Nie powinni	Trudno powiedzieć		
		%	%	%		
Ogółem		28	69	3	1035	
Płeć	Mężczyźni	27	71	2	492	
	Kobiety	29	67	4	543	
Wiek	18-24 lata	22	77	1	135	
	25-34	26	72	2	186	
	35-44	32	66	2	155	
	45-54	28	70	2	187	
	55-64	29	67	4	182	
	65 lat i więcej	32	63	5	189	
Miejsce zamieszkania	Wieś	32	65	3	389	
	Miasto do 20 tys.	28	70	3	137	
	20-100 tys.	26	72	2	198	
	101-500 tys.	26	70	4	169	
Wykształcenie	501 tys. i więcej mieszk.	23	74	3	141	
	Podstawowe	31	65	4	262	
	Zasadnicze zawodowe	29	69	1	266	
	Średnie	26	70	3	349	
Wykształcenie	Wyższe	26	72	2	158	
	Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	28	69	3	88
		Średni personel, technicy	29	71		42
		Pracownicy adm.-biurowi	21	77	2	61
Pracownicy usług		30	69	2	67	
Robotnicy wykwalifikowani		22	77	1	124	
Robotnicy niewykwalifik.		29	68	3	57	
Rolnicy		44	54	1	44	
Pracujący na własny rach.	30	66	4	46		
Bierni zawodowo	Renciści	33	61	5	64	
	Emeryci	31	64	5	228	
	Uczniowie i studenci	13	85	2	70	
	Bezrobotni	31	66	3	101	
	Gospodynie domowe i inni	29	69	2	43	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	70	1	119	
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	23	73	4	99	
	sekt. pryw. poza rolnict.	24	74	2	237	
	prywatnym gosp. rolnym	43	55	1	49	
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	37	61	3	160	
	501-750	27	72	2	158	
	751-1000	25	72	3	190	
	1001-1500	30	66	4	182	
	Powyżej 1500 zł	32	66	3	147	
Ocena własnych war. mater.	Złe	28	66	6	148	
	Średnie	30	68	3	452	
	Dobre	26	71	3	435	
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	35	57	8	55	
	Raz w tygodniu	28	70	2	467	
	1-2 razy w miesiącu	28	69	2	194	
	Kilka razy w roku	25	72	3	210	
	W ogóle nie uczestniczy	33	63	3	108	
Poglądy polityczne	Lewica	28	68	4	188	
	Centrum	26	73	1	315	
	Prawica	30	67	3	332	
	Trudno powiedzieć	29	66	5	201	

Tabela 5

		Czy uważa Pan(i), że uczniowie w wieku od 16 do 19 lat powinni czy raczej nie powinni pracować zarobkowo podczas wakacji?			Liczba osób
		Powinni	Nie powinni	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		85	11	4	1034
Płeć	Mężczyźni	86	11	3	492
	Kobiety	84	12	4	543
Wiek	18-24 lata	89	10	1	135
	25-34	83	14	3	186
	35-44	85	12	2	155
	45-54	84	10	6	187
	55-64	87	11	2	182
	65 lat i więcej	84	11	5	189
Miejsce zamieszkania	Wieś	87	9	3	389
	Miasto do 20 tys.	90	7	3	137
	20-100 tys.	82	15	3	197
	101-500 tys.	82	13	5	169
Wykształcenie	501 tys. i więcej mieszk.	81	16	3	141
	Podstawowe	86	11	4	262
	Zasadnicze zawodowe	87	10	3	266
	Średnie	85	12	3	348
Wyższe	Wyższe	82	15	4	158
	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	79	16	5	88
Grupa społ.-zaw. pracujący	Średni personel, technicy	90	10	0	42
	Pracownicy adm.-biurowi	84	16	0	61
	Pracownicy usług	82	15	3	67
	Robotnicy wykwalifikowani	86	9	5	123
	Robotnicy niewykwalifik.	89	4	7	57
	Rolnicy	89	9	2	44
	Pracujący na własny rach.	75	20	5	46
Bierni zawodowo	Renciści	87	6	7	64
	Emeryci	86	11	3	228
	Uczniowie i studenci	87	13	0	70
	Bezrobotni	87	10	3	101
	Gospodynie domowe i inni	86	10	4	43
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	83	14	3	118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	84	11	5	99
	sekt. pryw. poza rolnict.	84	12	4	237
	prywatnym gosp. rolnym	90	8	2	49
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	92	5	3	159
	501-750	87	10	3	158
	751-1000	84	13	3	190
	1001-1500	87	10	3	182
	Powyżej 1500 zł	83	13	3	147
Ocena własnych war. mater.	Złe	88	8	4	148
	Średnie	85	11	4	451
	Dobre	84	13	3	435
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	85	8	7	55
	Raz w tygodniu	86	12	3	467
	1-2 razy w miesiącu	82	15	3	194
	Kilka razy w roku	87	9	4	210
	W ogóle nie uczestniczy	83	12	5	108
Poglądy polityczne	Lewica	89	9	2	188
	Centrum	86	10	4	315
	Prawica	84	13	4	332
	Trudno powiedzieć	83	13	4	200